

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Egyesült „Felső Torontai” és „Kikindai Közlöny”,
P O L I T I K A I L A P.

Megjelenik hetfőn, szerdán, pénteken és vasárnap.

Pártpolitika.

Nagy-Kikinda, 1897. aug. hó 24.

A mily kárhuzatos, épp oly gyűlöletes az az irányzat, mely hazánkban, különösen az utóbbi években mindinkább közelít, s immár mindenütt dominálja a helyzetet.

A dolgok menetének figyelmes vizsgálója előtt immár kétségtelen, hogy Magyarországon többé nem a közérdek, hanem a pártpolitika az irányadó.

A legogyszerűbb, a legtermészetesebb kérdések, miknek megoldásában egyedül a tiszta, józan ész követelményeire lehetne és kellene apellálni, legtöbbször nem oly módon nyerne elintézés, hogy közmelegnyugvást keltsen, a közérdek kívánalmainak megfelelően, hanem a szerint, a mint azt a pártpolitika kívánja.

Soha még úgy mint ma, ez a pénzpártpolitika szabja meg az irányát, s készíti meg az utját Magyarországon mindennek.

A régi bűn: a pártoskodás, melyért a múltban annyit szenvedett nemzetünk, még mindig fogva tart bennünket; pedig talán mint nemzet, vagyunk már oly nagykorúak, hogy érett megfontolással a multak példáin okulva, most már hozzá kezdhessünk a vezekléshez.

Hiszen igaz, hogy többé nem öljük egymást, mint a hogy őseink a különböző jelszavú magyar zászlók alatt hajdanta eselekedtek. Odáig, a hol az általános emberi műveltség kezdődik, a mi nemzetünk is eljutott már, s barbárhírünk, melylyel a világ emlegetett bennünket, lassanként majd csak szétfoszlik és megszűnik; ám az ősi virtus meg van még ma is, s ha szinte pihennek is a csákányok és hétéltollu botok, a régi harc szépen folyik közöttünk modern fegyverekkel.

Az emberevő éhes kannibál nem várja oly mohón az utjába vetődő prédát, hogy azt leüsse és felfalja, mint a mily kész zsákmány nálunk minden ügy, minden kérdés, mely felszínre kerül.

Tervek, eszmék és gondolatok, miket az idő megérlelt, mire lekerülnek fáikról, fényes és rothadt gyümöcsökké lesznek a pártpolitika kezében.

Közügyeket felőlelő kérdéseknél, legyenek azok bármily üdvösek és hasznosak, már eleve hiányzik a higgadt megfontolás, a bölés mérlegelés; s mindenütt a szenvedélyesség, a taktikázás lép előtérbe, vagy a miként azt a küzdő felek pártpolitikai állása parancsolja.

A főszempont a pártpolitika, a mely mellett ma minden csak mellékes, csak másodrendű dolog. Napjainkban minden a pártpolitika szerint igazodik, legyen az falusi csőszválasztás vagy országos ügy.

Nem az többé a kérdés: miként kell és miként lehet megalkotni valamit úgy, hogy abban feltétlen kifejezést nyerjen a közjó előmozdítása, s erre nézve már jó előre meglegyenek a kellő garanciák, — ma az a kérdés egyedül, minő politikai hitvallása van valakinek, a ki szerepelni akar.

Nálunk mindig harca készen állnak az emberek s csak alkalom kell hozzá, hogy a pártusák megkezdődjenek s az ugynevezett közügyek bajnokai összemérjék fegyvereiket.

Szép vitézi játék nézni a küzdő feleket anint felvonulnak a harczi riadóra, felette lélekemelő és mulatságos volna, ha nem lenne oly nagyon elszomorító az a gondolat, hogy Magyarországon mindenből elkeseredett harcot csinál a pártpolitika.

A kinek kedve telik az ily nemű tornajátékok szemlélésében, az most kedvére mulathat a katolikus autonómiai választások idején.

És láthatja, hogy e kizárólag egyházi belügyet miként dominálja az egész vonalon a pártpolitika.

H I R E K.

Nagy-Kikinda, 1897. aug. hó 24.

Vendéglátó Nagy-Kikinda. Holnap érkezik városunkba a debreceni dalárda, melyet dalár-körútjában mindenütt annyi szeretettel, lelkes óvációval fogadnak. A látogatás nem csupán a polgári dalegyesületnek, a mely a nem régebben lefolyt zászlószentelési ünnepség alkalmából a debreceni dalárda gyönyörű szallagjára szolgált rá, hanem az az egész városnak is szól.

Ez a látogatás alkalomul szolgál, hogy Debrecen városa a legmagyarabb város irányában, szives vendég fogadást, párt, nemzetiség és minden különbség nélkül kimutasson.

Kikinda pedig nem egy alkalommal mutatta ki igazi magyaros vendégszeretét, ha vendégeket fogadott falai között.

A holnapi nap vendéglátó ünnepe lesz mindnyájunknak. Fogadjuk őket rokonszenvünk melegével, lelkes barátsággal, hogy megcáfolja lássák azon ferde fogalmakat, mik néhol rólunk, e nemzetiségi városról, vegyes ajku népről elterjedve vannak, hogy egy érzés, egy gondolat, egy akarat, a nemzeti együttérzés lángja dobogtatja szíveinket.

A holnapi hangverseny lélekemelő ünnepélye lesz a közös érületnek, a mikor a magyar dal elhangzása után felcsendül a szerb dal, tanubizonyosságul annak, hogy vendégeinket mindnyájan egy szívvel, meleg szeretettel üdvözljük.

Isten hozta vendégeinket, a debreceni dalárdát.

Alább röviden egybefoglaljuk újból a debreceni vendéglátás programját:

A város vendégei 10. óra 53 percekor érkeznek meg Temesvár felől. Fogadtatásukra megjelennek az indóházánál a helybeli dalárda és a város közönsége. A fogadtatás ceremonilitásai után a debreceniek kocsikon a városba vonulnak és azután szállásukra mennek.

Egy óraker társaságát a Bohnszállóban.

D. u. az artézi fürdő megtekintése után kirándulás a népkertbe.

Este hangverseny.

A hangverseny a következő program mellett folyik le:

1. Zimay László. „Pusztai élet”, férfikar; — előadja a Debreceni dalárda.

2. Suppée Ferenc. „Spanyol Szerenade”, nőikar zongorakísérettel; — előadja a n.-kikindai „Guszle” női kara.

3. Thern Károly. „Országos bordal”, férfikar; — előadja a Debreceni dalárda.

4. Goll János „Ébresztő”, vegyeskar zongorakísérettel; előadják a n.-kikindai Dalárda és a Polgári dalegyesület.

5. Zimay László. „Nyisd ki rózsám”, férfikar; — előadja a Debreceni dalárda.

6. Szmecana Ferenc. Vegyeskar az „Eladott menyasszony” c. operából; — előadja a „Guszle” vegyes kara.

7. Gr. Zichy Géza. „Szerenade”, férfikar zongorakísérettel; — előadja a Debreceni dalárda.

8. Huber Károly. „Szabadságdal”, férfikar; — előadják a n.-kikindai Dalárda és a Polgári dalegyesület.

A dalárda pénteken d. e. utazik el Kecskemétre, a hol körútját befejezi.

Autonómiai választások. A nagykikindai kerületben nagyban folynak a kongresszusi képviselő választások. Szerb- és Német-Nagy-Szent-Miklós községe 104 szavazattal egyhangulag Rónay Jenő főispánt, a kerület népszerű jelöltjét választotta küldöttjének. A nagyszentmiklósi járásban eddig lefolyt választások mind Rónay egyhangú megválasztásával történtek meg: és pedig Bolgártelep 61 szavazattal egyhangulag, Nagy-Ósz 40, O-Bessenyő 175 szavazattal egyhangulag, Valkány 28 szavazattal egyhangulag, Keglevicháza 9, Nyerő 8; Csanád 64 szavazattal egyhangulag, Pusztá-Keresztur 27 szavazattal egyhangulag. Nagyszentmiklóson a választás vasárnap délelőtt 9—11 és délután 3—5 óráig tartott, a választás elnöke Kuhn Lajos dr. c. kanonok volt.

A debreceni dalárda belgrádi tartózkodásáról már röviden megemlékeztünk. A legközelebb hozott tudósításunkat most a következőkkel egészítjük ki: E hó 19-én érkezett meg a dalárda Belgrádon. A vasúton az ottani dalárdák fogadták. Ezek elnökei szép beszédben üdvözlötték a magyar Alföld még magyarabb dalárait. A fogadás percétől a debreceniek igazán vendégei voltak egész Belgrádnak. Annyi előzékenységgel, barátsággal környékezték őket, hogy az valóban párját ritkítja. Az ottani dalárda tagjai folyton a debreceniek oldala mellett voltak, meglátszott rajtuk, keresve keresik vendégeik óhajait; egy szó elég volt arra, hogy a vendégszerető belgrádiak minden kívánságot teljesítsenek. A belgrádiak ezen lelkesedését a debreceniek egy udvariassági ténye magyarázza meg. A hangversenyt, a melyről már megemlékeztünk, a debreceni dalárda a szerb himnuszsal kezdette meg, a melyet szerb nyelven énekelt végig. Mikor a dalárda a szerb himnusz első akkordjait elmondotta, a jelenvolt közönség felugrott helyéről és leirhatlan lelkesedéssel köszöntötte meg a debreceniek előzékenységét. A dalárdának a himnuszt, a melyet a legpraecizebben énekelt, megismételnie kellett. A mint elhangzott a himnusz, a belgrádi zenekar viszont rázendített az „Isten áldd meg a magyarra”. Képzhetető, hogy a szerbeknek ez a figyelme milyen

Előfizetés egy évre 7 (rt),

jól esett a magyaroknak. A zenekar később eljátszotta a Rákóczyt, a debreceni dalárda meg szerbül énekelt még egy számot. Hangverseny után a város megvendégelte vendégeit. Kétszáz terítékű bankettet rendezett tiszteletükre, a melyen Belgrád előkelőségei vettek részt. Felesleges elmondani, hogy itt magyar és szerb „egymás karjában feküdt.” A debreceni dalárda s a belgrádi dalárdák a szerb himnusz közösen énekeltek; szóval boldogságban úszott magyar és szerb. A debreceniek a vendégszeretet viszonzásaképp még azzal is megnyerték a belgrádiakat, hogy elmentek Mihály fejedelem szobrához és azt megkoszorúzták. Ettől fogva Belgrád egész lakosságát nyerték meg Debrecen fiai. A merre mentek az utcán, mindenütt a legnagyobb előzékenységgel fogadták őket. A debreceni dalárda úgy távozott Belgrádból, mintha testvéreitől búcsúzott volna.

A posta épület kibővítése. Iszakovics tudvalevőleg a posta épület körül is alkalmatlankodott, azért nem lehetett a szüknek bizonyult helyiséget kibővíteni. Tola-kodásával azonban itt is felsült, mert, mint értesülünk, a bérlet tovább is Pavlicseké marad azzal a kötelezettséggel, hogy a posta épületet kibővíti. A kibővítésre különösen a távirda és a telefon elhelyezése miatt van szükség. Az átalakítási, illetve bővítési munkálatokhoz már legközelebb hozzáfognak.

Csendőrség köréből. Gorecky Gyula helybeli m. kir. esendőrhadnagy folyó évi szeptember 1-jével Nagy-Beeskerekre helyeztetett át hasonminőségben; Szilágyi G. főhadnagy pedig Nagy-Beeskerekről Lu gosra.

Uj anyakönyvvezetők. A m. kir. belügyminiszter Torontál vármegyében az orlováti anyakönyvi kerületbe Markusz Márk községi jegyzőt, a dinyásiba pedig Mihajlovics Péter községi jegyzőt anyakönyvvezetőkké, továbbá a magyar-íttebeibe Reményi Béla helyettes községi irnokot, a tolvádiába Lóza Jenő községi irnokot, a tóbaiba Rigó Antal községi tanítót, a tiszahegyisibe Krszties Szvetozár helyettes segédjegyzőt, a szajániba Kovács György községi irnokot, a német-eleméribé Müller Mihály községi tanítót, a nagy torákiba Csobán Tivadar segédjegyzőt, a kis-torákiba pedig Andrassy Zsigmond segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké, végre a török-kanizsaiba Pollák Ignác községi irnokot, az aracsiba Jovánovics Miklós községi irnokot, a beodraiba Matye Adám községi irnokot, az ó-bessenyőibe Velesov Miklós helyettes községi irnokot, a nagy-komlósiba Kristóf Mihály községi irnokot, a basahidiba Huhn Mihály segédjegyzőt, a náköfalvaiba Bruszt Mihály segédjegyzőt, a szanádiba pedig Allsterweit Ferenc községi irnokot II. anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és a török-kanizsai anyakönyvvezető kivételével valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta. Továbbá Junker Henrik kis-komlói anyakönyvvezető helyettes, kinek hatásköre eddig a születések és halálesetek anyakönyvezésére szorítkozott, a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Sub auspiciis regis. A király ez évi augusztus hó 6-án kelt elhatározásával megengedte, hogy kivételesen az 1895-96. tanévre szólólag Csávossy Ignác zombolyai szolgabíró államtudományi doktorra a budapesti egyetemen „sub auspiciis Regis” felavattassék és egyuttal dr. Zsilinszky Mihály vallás- és közoktatásügyi miniszteriumi államtitkárt felhatalmazta, hogy nevében e részben e közbenjárjon.

Egy havi közigazgatás. Torontálvármegye közigazgatási bizottsága aug. 23-án tartotta Rónay Jenő főispán elnöke alatt rendes havi ülését. Elnöklő főispán megnyitva az ülést, üdvözli Braun Vilmos pénzügyigazgatót, mint a ki most vesz először részt pénzügyigazgatói minőségben a bizottsági ülésen. A pénzügyigazgató jelentése szerint 1898. évi július havában befolyt egyenes adóban 84.233 frt hadmentességi díjban 841 frt Dr. Plech Szilárd tisztii főorvos jelentése szerint a vármegye közegészségügyi viszonyai a lefolyt

július hóban igen kedvezőek voltak; Faur Kornél államépítészeti hivatalfőnök jelenté, hogy az állami közutak állapota általánosságban igen jó; a hengerelések számos helyen befejeztettek, többfelé pedig ezentul vétetnek fogantatba. A legközelebbi ülés szept. 13-án lesz.

Honvédek Kikindán. Tegnap a beeskereki honvédek egy zászlóalja érkezett Kikindára. A honvédek csak egy napig tartózkodtak Kikindán, mert már ma reggel tovább mentek Temesvár felé, a hol a közös hadsereggel való nagyobb gyakorlatokon vesznek részt.

A telefonhálózat fővezetékét már felállították a városban. A munkások most az előfizetőkhez vezetik be a huzalokat. Néhány hét múlva a hálózat teljesen elkészül, a mikor azután a városnak megint egyik régi vágya teljesült.

A Délvidéki Kárpát Egyesület turistái kirándulással egybekötött évi közgyűlését ez idén szeptember hó 7-9 napján a stajerlaci Sommerfrischében fogja megtartani. Kényelmes kocsiokról, szállás és ellátásról az egyesület eluljárósága máris gondoskodott. Rendezőkül a kirándulásnál Vasváry Antal posta távirda felügyelő, Steiner Ferenc és Müller Károly gymnasiumi tanár urak voltak szivesek vállalkozni. A részletes programot egész terjedelmében a napokban közöljük. A közönségnek szép alkalom nyílik a természeti és emberi kéz alkotta szépségekben oly annyira gazdag délvidék ezen kikerekített panorámájában társas kedélyességgel és igen olesón gyönyörködni. Az elnökség.

Arankatársulati gyűlés. A Nagy-Szent-Miklóson székelő Arankavidéki belvizvéd és levezető társulat — mint levelezőnk írja — f. évi szeptember hó 3-án délelőtt 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A négy pontból álló tárgysorozat első kettője a társulat házépítésével foglalkozik, amelyben elsőként a kiküldött bizottság jelentését, másodikaként 25000 frt amortisationális kölcsön felvétele iránt javaslatot tesznek. A másik két pont a tavaszi vízáradások szomorú ügyét hozza felszínre, mert a társulati hullámterek bérlői aziránt kérvényeznek, hogy ez évi bérösszegeik vízkár címén elengedtessek, majd meg a főcsatorna által okozott vízkárok megtérítése iránt beérkezett kérvények felett kell a gyűlésnek dönteni. — Ez a szomorú esztendő epilogusa, míg egyik oldalról a gyenge, rossz termés miatt vannak sújtva a gazdák, másrészt a vízáradások is elölték a vetést, úgy hogy legszomorubb tisztünk a délvidéki kánaán inségességét teszi köteleességünké nap nap után reprodukálni.

A rosz termés és az uzsora. Különös módon akar gondoskodni a rosz termés által sújtott néposztályon Percel Dezső belügyminiszter. Körendeletet boesát ki, a melyben utasítja a hatóságokat, hogy az idén különösen éber szemmel kísérjék figyelemmel az alsóbb néposztály hitelműveleteit. Az idén, mondja a belügyminiszter körrendelete — a kisbirtokosok és a munkások előreláthatólag jobban igénybe veszik a kölcsönöket, mint azelőtt, ebből az alkalomból az uzsoravétségek nagyobb számmal fordulhatnak elő. Amint ilyet a hatóságok konstatálnak, tegyenek jelentést a közigazgatási bíróságnak.

Még egy sajtópör. A Versecen megjelenő „Szerpsztvo” c. szerb lap szerkesztője ellen tudvalevőleg Zmejánovics Gábor verseci szerb püspök sajtópört indított. Illies Branko dr. szerkesztőt a temesvári esküdtszék vétkesnek találta, mire a törvényszék két havi fogházra ítélte Illieset. Ebből ugylátszik, nem okult a „Szerpsztvo” s valami Klíciu nevű munkatársa még mérgesebben támadja a püspököt. A temesvári kir. ügyészség ezért a btk. 172. §-a alapján hivatalból sajtópört indított a „Szerpsztvo” ellen. Ugylátszik nem tud a hirhedett szerb lap a maga kárán okulni.

A zombolyaiak vásárügye. Mikor Zombolya községe vásárjogot kapott, a miniszteri rendelet csak egy napi tartamot engedélyezett, a zombolyaiak azonban külön engedély nélkül az előző (szombat) napot is hozzá fogták, s így két napra terjesztették ki a vásárt. Mint Zombolyáról értesülünk, a községi előjáróság — a visszaélésből származható kellemetlenéseket elkerülendő — kérvényt intézett a kereskedelmi miniszterhez, két napra szóló vásárjog engedélyezéseért. E kérvé-

nyre a napokban érkezett le a rendelet, mely a zombolyaiak kérésének eleget tesz és a két napra kiterjesztett vásárjogot már a legközelebbi vásárra nézve érvényre emeli. A legközelebbi vásárt, a kisasszonynapot, f. évi szeptember 3., 4. és 5. napján tartják meg.

Eltűnt, de megkerült. Mult pénteken Dottermann nevű hely-eli heutes azon kijelentéssel távozott el hazulról, hogy miután jó barátja Wierik M. öngyilkos lett, ő sem akar élni tovább, hanem követi kedves barátját a sírba vagy pedig a világnak megy. Családja nem vette komolynak kijelentését, csak mikor Dottermann késő éjjel sem került haza. Miután Dottermann szerencsétlen barátja temetésén is többek előtt oda nyilatkozott, hogy barátja elvesztése fölötti bánatában bujdosóvá lesz, a kétségbeesett asszony férje eltűntét bejelentette a rendőrségnél. Hétfőn aztán előkerült Dottermann Temesvárról. Valószínűleg az úton meggondolta magát és egy jól eltöltött görbe nap után haza felé fordította szekere rudját.

Az ipartestület tegnap d. u. Pavlicsek József elnöke alatt gyűlést tartott. A gyűlés egyedüli tárgyát a debreceni dalárdának fogadtatása képezte. Az ipartestület elhatározta, hogy a fogadtatásnál magát küldöttségileg képviselteti.

Agyongázolta a vonat. Tisza-Szt. Miklósról telegrafálják, hogy tegnap d. e. 11 órakor az épülő szőregh-karlovai vonalon a robogó vonat egy munkást agyongázolt.

Nyilttér*)

Hamisított fekete selyem.

Egészünk el egy kis mintát a venni szándéolt selyemről, és a hamisítás rögtön kiderült: Mert míg a valódi selyem felett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kiálszik, maga után csakoly barna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsíros színű-zalolás tesz és könnyen török) lassan toább ég (mint hogy rostszállai a festanyagtól teli telten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, mely valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. Ha valódi selyem hamuját össze nyomjuk, elporzik, a hamisítványé nem. **HENNEBERG G.** (s. kir. udvorszállító) selyemgyára **ZÜRICHBEN**, házhoz szállítva postabér és vámmentesen szivesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyhöz való akár egész végeket valódi selyem szöveteiből. Széjje: a czímett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó, Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elin éztetnek. L. 1-6 5.

*) E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. KISS KÁROLY.

1286 sz. végh. 897.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhirre teszi, hogy a n. kikindai kir. járásbíró-ság 3681 p 1894. sz. végzése által Steinitz Kálmán és fia nkikindai czég v grehajtató javára Popovits Armand és neje nkikindai lakos ellen 197 frt 40 kr tőke s j. rülékai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtó alkalmával bíróság lefogalt és 540 frtra becsült külféle szobabutorok, lönyvek és egyébbből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nkikindai kir. jbiróság 10751 polg. 1897. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis N. Kikindán alperesek lakásán leendő eszközlésére 1897 évi szeptember hó 2 lk napjának d. e. 1/2 9 órája határidőül kituzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivataknak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az e árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

N. Kikindán, 1897. évi aug. hó 19 én.

512 t-1. Várnay L., kir. bir. végrehajtó.